

Z Dołatkami kosztuje
w prenumeracie: Bez poc-
zty: kwartalnie 4 zł.;
miesięcznie 1 zł. 40 cent.
Z poczt.: kwartalnie 5 zł.;
miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercyja w półkolumnie,
drukem garmont, 7 cen-
tów od wiersza. — Rekla-
macye są wolne od opłaty
pocztowej.

Cześć urzędowa.

(Z urzędowej części „Krak. Ztg.”)

W skutek dobroczynnych usiłowań komitetu, który w mieście obwodowym Tarnowie zajął się urządzeniem loteryi fantowej celem wsparcia poszkodowanych przez wylew Wisły, pozyskano znaczną sumę 6310 zł. w. a. i tymczasowo złożono je w Tarnowskiej kasie oszczędności. Jego Excelencya p. Namiestnik hr. Mensdorf Pouilly w wykonaniu prawa dyspozycyi przyznanego mu przez komitet, uznał za stosowne odpowiednio do życzenia poszkodowanych, przy łnej sposobności wynurzonego postanowić, aby dochód z tej loteryi, równie jak z składek, obrócony został na budowę celem zabezpieczenia brzegów, a w piśmie wystosowanem do ks. biskupa Tarnowskiego, jako prezydującego w komitecie, wyraził dla członków tegoż podziękowanie i szczególne uznanie skutecznym usiłowań.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Ustawa druku z 17. grudnia 1862.

(Ciąg dalszy.)

§. 5. Jeżeli w tej ustawie nałożone jest na drukarza zobowiązanie lub odpowiedzialność, rozumie się pod tem właściciela drukarni, albo jeżeli tenże ustanowił do jej zarządu dozwolonego od władzy zawiadowcę, rozumie się tego zawiadowcę.

Jeżeli istnieje taki zawiadowca, mają być nakładane kary pieniężne i więzienia na niego, pierwsze jednakże z odpowiedzialności właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego. Jeżeliby podług ustawy miało nastąpić odjęcie koncesyi przemysłowej, stać się to może wtedy tylko, jeżeli przestępstwo popełnione zostało z wiedzą właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego i tenże był w stanie zapobiedz temu przestępstwu. Jeżeli zaś wina tego spada na zawiadowcę, natenczas ma być orzeczone usunięcie jego od zarządu przedsiębiorstwa.

Przytoczone tu postanowienia stosują się także do zobowiązań i odpowiedzialności, jakie w tej ustawie nałożone są na nakładcę.

§. 6. Pod rozszerzaniem można w duchu tej ustawy rozumieć tylko rozsełanie, przedaz lub rozdawanie pism drukowanych, tudzież rozlepianie, wywieszanie i rozkładanie na miejscach publicznych, czytelniach, bibliotekach do wypożyczania i t. p.

§. 7. Jako peryodyczne pismo drukowane ma być uważane to pismo, które wychodzi przynajmniej raz na miesiąc, chociaż w nierównych przeciągach czasu.

Nie wchodzi jednak w to dzieła wychodzące zeszytami, które mają stanowić zamkniętą całość.

Jako część należąca do dziennika, lub zeszytu, ma być uważany każdy dodatek, który równocześnie z niemi wydany został i niesprzedaje się osobno w drodze prenumeracyjnej.

Natomiast co do wszystkich dzienników, które z treści swej przedstawiają się jako samoistne peryodyczne pisma drukowane i sprzedawane bywają osobno w drodze prenumeraty, muszą być także wtedy dopełniane osobno warunki, przepisane prawnie względem wydawania peryodycznych pism drukowanych, jeżeli wychodzą w formie dodatków przy innych peryodycznych pismach drukowanych, lub pod tym samym tytułem, co one.

§. 8. Postanowienia niniejszej ustawy będą o tyle tylko zastosowane do karygodnych czynów, popełnionych przed terminem jej prawomocności, jeżeliby winowajca podług dotychczasowych ustaw podlegał surowszemu postępowaniu.

Rozdział drugi.

Postanowienia do utrzymania porządku w sprawach prasowych.

Na każdym piśmie drukowanem musi być podane oprócz miejsca druku nazwisko (firma) drukarza i nakładcy, a przy peryodycznych pismach drukowanych zamiast ostatniego, nazwisko wydawcy.

Od tego obowiązku zachodzi uwolnienie tylko co do takich płodów prasy, które służą tylko do potrzeb przedsiębiorstwa przemysłowego i handlu, albo też życia domowego i społeczeńskiego; jak n. p. formularze, wykazy cen, karty wizytowe i t. d.

Każdy dziennik (numer) albo zeszyt peryodycznego pisma drukowanego ma zawierać oprócz tego także nazwisko przynajmniej jednego odpowiedzialnego redaktora.

Zauważanie ustanowionych w tym paragrafie przepisów ma być karane co do drukarza jako przekroczenie grzywną od 20 do 200 zł, zaś umyślne fałszywe podanie co do każdego winowajcy jako przestępstwo wspomnianą grzywną, a oprócz tego aresztem od jednego tygodnia do jednego miesiąca. (C. d. n.)

Wiedeń, 25. stycznia. Dnia 23. b. m. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozsełany IV. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 6. Ustawa prasowa z 17. grudnia 1862, ważna dla Królestw Czech, Galicyi i Łodomeryi z księstwami Oświęcim i Zator, i Wielkim księstwem Krakowskim, dla Królestwa Lombardo-weneckiego i Królestwa Dalmaacyi, Arcyksięstwa Austriackiego, powyżej i poniżej Anizy, dla księstw Szlaska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Salzburga, i Bukowiny, dla markgrabstwa Morawii, książęcego hrabstwa Tyrolu, Vorarlberga, książęcego hrabstwa Gorycyi i Gradyski, margrabstwa Istrii i miasta Tryestu z obwodem.

Nr. 7. Ustawa z 17. grudnia 1862, ważna dla Królestw Czech, Galicyi i Łodomeryi z księstwami Oświęcimskim i Zatorskim i Wielkim księstwem Krakowskim, dla Królestwa Lombardo-weneckiego i Królestwa Dalmaacyi, dla Arcyksięstwa Austriackiego powyżej i poniżej Anizy, dla księstw Szlaska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Salzburga i Bukowiny, dla margrabstwa Morawii, książęcego hrabstwa Tyrolu, Vorarlberga, książęcego hrabstwa Gorycyi i Gradyski, margrabstwa Istrii i miasta Tryestu z obwodem względem postępowania karnego w sprawach prasowych.

Nr. 8. Ustawa z 17. grudnia 1862, ważna dla Królestw Czech, Galicyi i Łodomeryi z księstwem Oświęcim i Zator, i Wielkim księstwem Krakowskim, dla Królestwa Lombardo-weneckiego i Królestwa Dalmaacyi, dla księstwa Austriackiego powyżej i poniżej Anizy, dla księstw Szlaska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Salzburga i Bukowiny, margrabstwa Morawii, książęcego hrabstwa Tyrolu, Vorarlberga, książęcego hrabstwa Gorycyi i Gradyski, margrabstwa Istrii i miasta Tryestu z obwodem względem kilku uzupełnień w powszechnej i wojskowej ustawie karnej.

Cześć nieurzędowa.

I.

Lwów, 25. stycznia. Prawie jednocześnie z projektem do prawa o organizacyi gmin wiejskich i miejskich sejmowi krajowemu złożonym, rozdano między członków rady miejskiej projekt statutu dla miasta Lwowa, przez sekcję teje rady wypracowany. W części I. traktuje on o obrębie miasta, jego mieszkańcach i stosunkach ich do gminy, zachowując zaś główne oznaczenie prawa zasadniczego z d. 5. marca 1860 r. w radzie państwa zapadłego, tem tylko różni się od projektu rządowego sejmowi złożonego, iż członków należących do gminy dzieli na obywateli, którzy prawo obywatelstwa miejskiego otrzymali, a do których należy uczestnictwo w fundacyach i urządzeniach dla obywateli miejskich przeznaczonych, i na należnych do gminy, którym prawo to nie przysługuje. Kiedy zaś projekt rządowy opiewa, iż taksa za przyjęcie do gminy i uzyskania w niej prawa obywatelstwa 20 zł. w. a. przenosić nie może, projekt sekcji rady miejskiej osobną takse na uzyskanie należności do gminy a osobną na udzielenie prawa obywatelstwa stanowi, i oznaczenie wysokości taks tych radzie miejskiej zostawia. Mówiąc w części II. o zakresie działania gminy, dzieli takowy według oznaczeń prawa z d. 5. marca na samoistny i poręczony. licząc zaś do pierwszego atrybucyę w projekcie rządowym gminie przyznane, stanowi w końcu, iż językiem urzędowym gminy jest język polski. Przechodząc w części III. do reprezentacyi gminy i jej urzędów, stanowi, iż rada miejska zastępująca gminę we wszystkich jej sprawach i zawiadująca niemi, składać się ma ze stu członków a mianowicie 85 chrześcian i 15 żydów. Stosunek ten wywołał uwagi kilku członków rady miejskiej, którzy byli tego zdania, iż nie wypada stanowić stosunku liczebnego między członkami rady chrześciańskimi a żydowskimi, gdyż takowe postanowienie prawnie usprawiedliwić się nie da. Projekt rządowy nie oznacza z góry członków wydziału miejskiego, lecz stosuje go do liczby wyborców w gminie, nie uwzględniając wcale różnicy religii. Nadto projekt rządowy stanowi, iż oprócz członków rady gminnej wybrani być mają ich zastępcy, projekt zaś sekcji rady miejskiej o zastępstwach wcale nie wspomina. Prawo głosowania przyznaje prefekt sekcji rady miejskiej tylko obywatelom i należącym do gminy, przypuszczając do niego uczestników gminy w tym tylko przypadku, jeżeli z własnego majątku lub dochodu przynajmniej 250 złr. bez dodatków rocznego podatku opłacają. Na należących do gminy, krom właścicieli realności i gruntów, którym prawo głosowania przysługuje, bez względu na wysokość opłacanego podatku, ustanawia census wyborczy 8zł. co do podatku zarobkowego, a 12 złr. co do innych podatków bez dodatków, przyznajac zarazem prawo głosowania urzędnikom, duchowieństwu wszystkich prawnie uznanych wyznań chrześciańskich, tudzież rabinom i predykantom gminy żydowskiej, oraz adwokatom, notaryuszom i doktorom wszystkich fakultetów, profesorom i nauczycielom szkół i zakładów naukowych. Projekt rządowy przyznaje prawo głosowania bez różnicy tak obywatelom i należącym do gminy jak i jej uczestnikom, którzy jakkolwiek podatek opłacają; nie stano-

więcej zaś żadnego censusu wyborczego, dzieli wyborców na dwa lub trzy ciała osobne, zaliczając do pierwszego lub do dwóch pierwszych tych, co większe podatki opłacają, przyznaje zaś każdemu ciału wyborczemu prawo do wybrania równej ilości członków reprezentacji gminy. Prócz tego projekt rządowy przyznaje prawo głosowania duchowieństwu wyznań chrześcijańskich i rabinom żydowskim, urzędnikom, doktorom wszystkich fakultetów, przełożonym i wyższym nauczycielom szkół ludowych, tudzież dyrektorom, profesorom i nauczycielom wyższych zakładów naukowych w gminie znajdujących się, nadto oficerom i urzędnikom wojskowym w randze oficerskiej, jeżeli przeszli na stan zupełnego spoczynku, i wojskowym niższych stopni tak w służbie będącym, jakoteż i pensyonowanym, oraz urzędnikom wojskowym bądź w służbie zostającym, bądź pensyonowanym, o ile nie należą do składu pewnego korpusu wojskowego. Te zaś kategorie wyborców, do stanu wojskowego należących, projekt sekcji rady miejskiej zupełnie pomija, a projekt rządowy zalicza ją wraz z kategorią prawo głosowania z tytułu wykształcenia lub powołania mającą, do pierwszego ciała wyborczego w gminie. Obieralność przyznaje tak projekt sekcji rady miejskiej jak i projekt rządowy wszystkim członkom gminy, prawo wyborcze mającym, z tą tylko różnicą, iż pierwszy wiek obieralnych do lat 30, drugi zaś do lat 24 oznacza. Postępowanie przy wyborach inne być musi w projekcie sekcji rady miejskiej, a inne w projekcie rządowym, już z tego powodu, że ostatni dzieli wyborców na osobne ciała, z których każde osobno członków rady gminnej wybiera. Nadto projekt sekcji rady miejskiej przyznaje radzie miejskiej ostateczną decyzję we wszelkich reklamacjach z powodu opuszczenia w spisie wyborców, zaś według projektu rządowego co do reklamacji takowych, władza polityczna powiatowa ostatecznie rozstrzyga.

Monarchia Austriacka.

Brody, 22. stycznia. (Z rady gminnej.)

Nim wybory do uzupełnienia rady gminnej w naszym mieście przedsięwzięte zostały, reprezentacja gminna istniała tylko z nazwiska, posiedzenia odbywały się bardzo rzadko i krótko, interesa miejskie były zaniedbane, najnaglejszych potrzeb nie zaspakajano, ponieważ właśnie dawny wydział z niechęcią i oporem przystępował do spraw, wybór stał się potrzebnym, chociaż reorganizacja stosunków gminnych na drodze konstytucyjnej była już zapowiedziana. Nowo przybyli, natchnęli korporację nowym życiem, i pokazała się gorliwość, jakiej od wielu lat z upragnieniem oczekiwano. Potworzono sekcje, czego dawniej nie było, i poruczono im kilka gałęzi administracji, a nadto osobnemu komitetowi poruczono wypracowanie statutu gminnego. Inne sekcje zajmują się stosunkami zdrowia, zakładami miejskimi, budowlami, oświetleniem i czyszczeniem ulic i t. d. Pozostaje jeszcze do życzenia, aby zaprowadzono jak największą jawność, tudzież, aby wszelkie potrzeby gminy, jak np. opał, rekwizyta piśmienne, budowle lub ekwipowanie załatwione były w drodze ofert przez żądających najmniej. To uprościłoby liwerunek, i uczyniło go o wiele tańszym, jak w drodze akordu.

Wiedeń, 25. stycznia. (Nowiny dworu. — Odrzucenie projektu zgromadzenia delegatów.)

Ich Moście Cesarz i Cesarzowa odprawili przedwczoraj przejazdkę do Prateru, a w alei głównej dosiedli koni. Najjaśniejsza Pani wygląda zdrowo, i nieokazuje najmniejszego śladu choroby. Licznie zebrana publiczność witała Ich Cesarzkie Moście z zapalem.

Królowa Marya Neapolitańska ma temi dniami przybyć do Wenecji, dokąd najej spotkanie ma przybyć z Rzymu król. W Wenecji król i królowa zabawią pewien czas, a jak S. C. donosi, Jej Mość Cesarzowa, ma także przybyć tam na dni kilka.

Odrzucenie projektu zaprowadzenia delegatów obok sejmku związkowego w Frankfurcie nad Menem spowodowało *Jencralną koresp. Austriacką* do następujących uwag: Jeżeli wotum pruskie w ten sposób tłumaczone być może, iż Prusy szczerze oświadczają się za sprężystą władzą wykonawczą związkową z rozległymi atrybutami i za zaprowadzeniem reprezentacji ludu niemieckiego na zasadzie bezpośrednich wyborów ludowych, te rządy, które się zgodziły na wniosek z dnia 14. sierpnia z. r. nie mają zaiste powodu do załowania, iż w mniejszości pozostały, bo inicjatywa ich otrzymała najpomyślniejszy rezultat. To co Prusy dziś przyznają, to stacowi właśnie treść owych kwestyj organicznych, które sobie zastrzegli uczestniczy wniosku z dnia 14. sierpnia, mogli się bowiem obawiać, iż objęcie ich wnioskiem dwóch kwestyj powyższych, pomnoży trudności przeprowadzenia wniosku w sejmie związkowym. Mianowicie zaś rząd cesarski może się na to odwołać, iż z tego jedynie powodu ograniczył się na wniosku z d. 14. sierpnia i wyraźnie zastrzeżenie pod tym względem sformułował, iż miał nadzieję, że projekt, na który się ośm rządów zgodziło, jako pierwszy krok na drodze reformy przyjęty zostanie. Oświadczenia czysto negatywne Prus i Badenu nadwątlają zaiste te nadzieje, teraz zaś rząd badeński wystąpił z projektem wyraźnie sformułowanym, teraz zaś Prusy dalej jeszcze idąc jak rząd badeński, zgodzić się miały na pierwsiastkowe zamiary Austrii i ośmiu rządów niemieckich. Powód dla którego wstrzymano się z proponowaniem owych dwóch środków organicznych — władzy centralnej związku i reprezentacji ludu — byłby teraz zupełnie usunięty, tak długo oczekiwana powszechna zgoda między rządem, co do reformy związku niemieckiego, do której w ostatnich czasach żadnego niebyło widoku, byłaby naraz uzyskana. Austrija celu tego nigdy z oczu

nie spuściła; projekt zgromadzenia delegatów był dla niej tylko drogą ku temu celowi; faktem jest niezaprzeczonem, że Austrija przy każdej sposobności oświadczała gotowość do wejścia w negocjacje pod względem powyższych dwóch kwestyj organicznych. Zdaje się, iż i przy obecnym głosowaniu w Frankfurcie powtórzyć to oświadczenie nie zaniechała. Jeżeli zaś Austrija oświadczyła się za reprezentacją przez delegowanych, a Prusy za wyborami bezpośrednimi i hr. Bernstorff w nocy swej z d. 21. grudnia 1861 r. za takowemi obstawał, to jednak różnica podobna mniemań łatwo pogodzić się dała.

Niemcy.

Berlin, 22. stycznia. Projekt do adresu trzech liberalnych frakcyj izby deputowanych, o którym onegdaj w rubryce najświeższej poczty wspominaliśmy, brzmi dosłownie jak następuje:

„Izba deputowanych zebrała się na głos Króla, przejęta niezachwianą wiernością dla tronu, i staraniem o zachowanie ustawy zasadniczej. Posiedzenie zamknięte zostało przed konstytucyjnym uchwaleniem budżetu na rok 1862. Budżet na rok 1863, został przez rząd cofnięty, a wezwanie izby deputowanych o wcześniejsze złożenie, żadnego skutku nie odniosło. Od tego czasu ministrowie przez Króla powołani prowadzili administrację bez budżetu przez izby uchwalonego, wbrew konstytucji, a nawet pomimo wyraźnego oświadczenia izby deputowanych, robili wydatki przez izbę deputowanych odrzucone. Najwyższe prawo reprezentacji ludu, prawo przyzwania na podatki, tym sposobem nadwężone zostało. Kraj widząc na sztych wystawiony dotychczasowy rozwój państwa na drodze konstytucyjnej, stanął po stronie izby deputowanych. Drobną tylko mniejszość oparta o ministrów, nie wahała się nieść do stóp tronu grube potwarze na izbę deputowanych i nie wahała się zamącić pojęcia o jawnych prawach konstytucyjnych. Powstało zarazem nadużycie władzy rządowej. Prześladowano urzędników wiernych konstytucji, prześladowano prasę drukarską, usiłowano przeszkodzić na drodze rozkazów wojennych konstytucyjnemu wykonywaniu praw landwerzystów.

Wasza Królewska Mość nie dawno oświadczyć raczył, iż nikt o tem wątpić nie może, że Król zachowa i obroni konstytucję. Nikt o tem nie wątpi. Lecz pozwól Najjaśniejszy Panie otwarcie wypowiedzieć, iż konstytucja dziś przez ministrów zgwałconą została; artykuł 99. przestał być prawdą i nastąpił ciężki przypadek rządu bez budżetu, sesja rozpoczęła się bez widoku do przywrócenia porządnego zarządu skarbu, bez widoku do urządzenia wojska na podstawie prawnej. Konflikt zagraża znaczeniu Prus na zewnątrz. Prusy wtenczas dopiero odzyskają wpływ w Niemczech, jak porządek konstytucyjny w nich przywrócony zostanie. Izba deputowanych ma nadzieję, iż Król w małrości swej odróżni ucziwy głos deputowanych od rady tych, co stronnicze zamiary imieniem Króla pokrywają. Położenie izby deputowanych kładzie na nią wyraźny obowiązek do uroczystego oświadczenia, iż pokój wewnątrz a siła na zewnątrz jedynie na drodze powrotu do ustawy zasadniczej odzyskane być mogą.“

Do Czasu krakowskiego piszą z Poznania, iż komitet obchód tysiąclecia rocznicy wyniesienia Piasta na tron polski zarządzający, rząd pruski o zamiarze swym zawiadomił z tym dodatkiem, iż arcybiskup poznański oświadczył chęć udzielenia tej uroczystości kościelnego błogosławieństwa. P. Bonin, były naczelnik prezes W. Księstwa Poznańskiego, zapytał się arcybiskupa, czyli istotnie zamierza uczestniczyć z duchowieństwem tym obchodzie. Jako powód do swego zapytania p. Bonin dodał, iż od odpowiedzi arcybiskupiej zależeć będą środki, jakie rząd przedsięwzięmie. Mówią, iż Arcybiskup w odpowiedzi swej oświadczył się za obchodem jako na pamiątkę ważnego w dziejach momentu, w którym światło ewangelii do kraju zaprowadzone zostało, a zarazem dynastia Piastów na tronie osiadła.

Proces uczniów gimnazjalnych w Poznańskim, wielce zatrudnia sądy. Blisko 400 młodych ludzi obwinieni są o tajne związki. Znosi się więc na nowy olbrzymi proces.

Gazeta krzyżowa zapewnia, że gabinet Petersburski protestuje przeciwko kandydaturze księcia Ernesta Koburskiego na tron grecki. Książę ten jako wuj księcia Alfreda, bliższym jest krewnym domu panującego angielskiego, jak książę Leuchtenberg rosyjskiego.

Turecja.

Stambul, 20. stycznia. (Hat sultański.)

Sultan Abdul Azis wydał do nowo mianowanego Wezyra Hat, w którym oświadczywszy na wstępie, iż różne są przyczyny, na których spoczywa potęga i szczęście państwa ottomańskiego, jako pierwszą z tych przyczyn wymienia równą opiekę, sprawiedliwość i bezpieczeństwo, również jak poddanie ich pod mądre rozporządzenie i prawa. Następnie ciągły rozwój rolnictwa i handlu, drugą jest przyczyną podstawy pomyślności ludu. Idzie potem porządne wyekwipowanie wojska lądowego i morskiego, bo wszystkie państwa szukają w tem obrony swej i potęgi. Dalej mówi o równowadze wydatków z dochodami i potrzebie pewnej stałości w zarządzie finansów. Kończy zaś oświadczeniem, iż Sułtan zamierza utrzymać równowagę, sam pracować chce z ministrami około spraw publicznych, i dochody używać chce na opędzenie istotnych potrzeb. Sułtan ma głównie na myśli bezpieczeństwo i spokój wszystkich poddanych, i żąda, ażeby go wezyr i inni dygnitarze w zamiarach tych wspierali.

Afryka.

Kairo, 20. stycznia. (Przemowa wicekróla Egiptu.)

Depesza na Paryż donosi, że dn. 19go wicekról przyjmował ciało konsularne; konsulowie składali mu gratulacje, i pochlebnie wyrażali się o jego rejeneyi podczas nieobecności Saida Baszy. Pomimo trudności stanowiska, wicekról pozyskał naówczas sympatyę ludu i głęboki szacunek kolonij eudzoziemskich. To daje najlepszą rękojmię przyszłości Egiptu, która obchodzi tak mieszkańców kraju jak i inne narodowości. Wicekról dziękował i rzekł: Znam dokładnie moje zadanie, które pod opieką mego dostojnego monarchy mam nadzieję spełnić. Postanowiłem silnie, krajowi poświęcić się z całą energią. Zasadą dobrej administracji jest porządek finansów. Utworzę nowa listę cywilną, której nigdy nie przekrocze. Ten środek podniesie rozwój rolnictwa, i zniszczy zgubny system robocizny, który przeszkadza krajowi dojść do zupełnego rozwoju. Wolność handlu znajdzie także uwzględnienie, podobnież stan oświaty, podstawa wszelkiego postępu i dobre sadownictwo, co ustali stosunki nasze z Europą. Liczy na wsparcie konsułów.

Beaubal zabrawszy głos oświadczył, że rząd francuski zalecał zawsze, aby system robocizny przy budowie kanału Suez nie był stosowany. Wicekról odpowiedział, że nigdy nie sadził, aby Francya bronila takiego systemu, a to co mówił, nie odnosiło się do kanału Suez. Mowa wicekróla wzniesiła wielkie zdziwienie.

Kronika.

Dziwiła lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowań Nowego Roku 1863.

Jellinek 14 c., Lanikiewicz 1 zł., Kazimierz Lewicki 1 zł., Abraham Izaak Menkes 50 c., Nisson Margosches 50 c., Fryderyk Kerka 1 zł., J. Wagenhuber 1 zł., Smidowicz 70 c., Hilary Szwedzicki 1 zł., Hubert Freyberger 50 c., Adolf Pressen 50 c., Józef Gugenmos 1 zł., Michał Gnoiński 2 zł., Stanisław Sobieski 1 zł., Henryk Spalke 1 zł., Ferdynand Albricht 1 zł., Sekowski Alexander 3 zł., Henryk Milewski 2 zł., Kutschera 1 zł., Boroński 1 zł., Wilhelm Hofmann 1 zł., Józefa Ecsedy 1 zł., składki wszystkich branży wojskowych przez c. k. jene-ala komendę zebrane 78 zł. 10 c., Weich 50 c., Ignacy Lilien 50 c., J. R. 3 zł., N. N. 1 zł., G. C. 2 zł., T. Z. 2 zł., A. K. 1 zł., Dr. Noskiewicz 1 zł., Sty. Floryan 2 zł., Stanisław Wolański 1 zł., Izidor E. Zwergell 1 zł., Dr. H. 1 zł., Tytus Lewakowski 2 zł., Bazyli Ustyano-wicz 2 zł., Józef Zawacki 1 zł., Wiktor Müller 1 zł., K. Krynicki 1 zł., Klimesch 1 zł., Wagner 1 zł., N. N. 1 zł., Jan Legade 1 zł., Antoni Sieber 5 zł., Karol Bertlef 2 zł., J. L. Singer et Comp. 2 zł., A. Hilgartner 50 c., Dr. Landesberger 2 zł., Jan Pietrosch 30 c., Antoni Reiss 1 zł., Hüller 10 c., Jan Götz 1 zł., Jan Schmidt 1 zł., Julia Kleeborg 1 zł., Marya Lorsch 20 c., Marcin Wałaszkiwicz 40 c., Brzowska 30 c., Marya Fittinger 20 c., Aniela M. 30 c., Gustaw 30 c., Maryanna P. 10 c., Dr. B. L. 50 c., Waleryan Laskowski 1 zł., Henryka Sailler 1 zł., Józef N. 20 c., Czernyńska Anna 1 zł., Jan Zeh 30 c., spadkobiercy Dra Frank 50 c., Piotr Madejski 1 zł., N. N. 20 c., Alexandra Śliwińska 1 zł., E. Winiarz 1 zł., Pawulski 50 c., N. N. 50 c., Barącz 50 c., Leon Dąbrowski 40 c., Samuel Igel 12 c., J. Radomska 10 c., Jan Schilling 20 c., Józef Kamiński 1 zł., A. Mańkowski 1 zł., Henryka z hrabiów Zablielskich Olszewska 5 zł., Karol Werner 12 zł., Baranowski Jan 30 c., Propst-mayer N. 20 c., J. Lipiński 20 c., Pohlberg 1 zł., Haschka 50 c., Jonas 1 zł., J. A. Reichel 50 c., T. Schneider 30 c., Gustaw Christian 50 c., J. Głowacki 50 c., Leander ks. Poniński 2 zł. 50 c., F. et K. Ehrbar 1 zł., Dr. Kuczyński 1 zł., F. Fiala 2 zł., J. Niemirowska 1 zł., Kajetan Jaskiewicz 1 zł., Jan Justian 1 zł., kasyno narodowe gnaehu teatralnego 3 zł., Wilhelm Schmidts 1 zł., E. N. 10 c., Paparówna 10 c., Michalina Höflich 10 c., Teresa Kukulińska 10 c., Kobyliński Józef 50 c., Stanisław Trawka 20 c., Jan Daszkiewicz 20 c., Rucker 1 zł., Rosner 1 zł., Tedorowska 1 zł., P. M. 30 c., Faust 1 zł., J. Reben 30 c., Kreczmayer 20 c., razem 199 zł. 26 c., do tego 8ma lista 606 zł. 72 c., suma 805 zł. 98 c. w. a.

(Stan zarazy na bydło w lwowskim okręgu administracyjnym.) Według sprawozdań otrzymanych do 15go b. m. zaraza na bydło wybuchła w dwóch miejscach, to jest w Białej, w obwodzie Czortkowskim, i w Ihrowicach, w obwodzie Tarnopolskim; wygasła zaś w 9 miejscach, jako to: w Żyrakowie, w obwodzie Stryjskim, w Milowcach, Burdiakowcach, Koszyłowcach, Tarnówce i Czortkowie, w obwodzie Czortkowskim, w Woronowie, w obwodzie Kołomyjskim, Faszczowce i Koszlakach, w obwodzie Tarnopolskim.

Obecnie jest dotkniętych zarazą 8 miejsc, jako to: 3 w obwodzie Czortkowskim a po 1 w obwodzie Kołomyjskim, Tarnopolskim, Stanisławowskim i Lwowskim; chore jednak bydło znajduje się tylko w 4 miejscach, jako to: w Białej, Ihrowicach, Podhorodyszczach i Hryniowcach. Przez cały czas trwania zarazy, to jest nie pełna od lat dwu, nawiedziła zaraza 214 miejsc a 1302 obór; na 107.502 sztuk bydła dotknęła 7024 sztuk, z których wyzdrowiało 2063, padło 4581, dano na rzeź chorych 367, a pozostało w kuracji 13 sztuk. Oprócz tego dano na rzeź 351 sztuk podejrzanych o zarazę.

(Pożar.) Dnia 20go b. m. o godzinie wpół do dziewiątej wieczorem wybuchł pożar w miasteczku Wielkie Mosty, w obwodzie Żółkiewskim, z przyczyny dotąd niewiadomej. Z przyczyny gwałtownego wichru rozszerzył się ogień szybko, i zgorzała cała północna i zachodnia strona rynku, razem 21 domów, tudzież na przedmieściu Sokalskim 25 domostw z wszystkimi budynkami gospodarskimi. Przytem stracił także życie Dawid Schuster, chłopiec dziesięcioletni. Strata cała ma wynosić do 100.000 zł.

C. k. prezydentum namiestnictwa chcąc jak najspieszniej przyjść w pomoc nieszczęśliwym pogorzelnom, zezwoliło na urządzenie dobrowolnej składki we wschodnich obwodach kraju, i zaleciło zarazem konsystorzom obydwu obrządków ażeby przez podwładne duchowieństwo wspierało w tym względzie wła-

dze polityczne. Wpływające ofary pieniężne mają być odaylane wprost do naczelnika powiatu w Wielkich Mostach, który przy pomocy utworzonego komitetu z mieszkańców miejscowych zajmie się rozdaniem ich pomiędzy pogorzelników.

Ostatnie wiadomości.

La France zamieściła memorandum rządu papieskiego do Cesarza w przedmiocie reform, które Ojciec św. zaprowadzić zamysła. Reformy te odnoszą się do zastosowania prawa z roku 1850 do najbliższych wyborów radców municypalnych, do pomnożenia członków rady stanu i konsulty finansowej, z przyznaniem tejże ostatniej głosu doradczego. Lecz — zadaje sobie pytanie ten dokument, — czyliż komisya przy zmniejszeniu państwa i przy wyczerpanym skarbie będzie w stanie zajęcia się zbadaniem popraw w administracji zaprowadzić się mających? Osobna komisya zebrać ma w jeden kodex wszystkie prawa obowiązujące. Przytem zaprowadzone być mają różne ulepszenia. Pomimo wyczerpania skarbu, rząd papieski zajmuje się robotami publicznymi, i zaprowadzić ma reformy w zarządzie poczt.

Perseveranza zapewnia, że piemoucko-francuski traktat handlowy napotyka w izbie na wiele przeszkód. Całe stronnictwo Ratazzego składające się z 70 członków, chce wystąpić przeciw niemu.

Z Sztokholmu pod d. 17. b. m. donoszą, że stan mieszczkański i włościański uchwalił wyprawić do króla deputację z podziękowaniem za wniosek, względem reprezentacji. D. 16. b. m. król. znajdował się na przedstawieniu w małym teatrze. Gdy wszedł publiczność, odśpiewała hymn narodowy.

Z Grecyi donoszą, że pewien podoficer z małym oddziałem obsadził wawozy, prowadzące z Koryntu do Argos, napada na podróżnych i ich rabuje. W Tebach, Liwadyi i innych okolicach rozbójnicy grasują także. Rząd, aby temu zapobiedz, wysłał na prowincye 12000 karabinów i 215 podoficerów celem uorganizowania gwardyi narodowej. Regularna wypłata pensyi urzędnikom cywilnym, tudzież żołdu wojskowego, będzie prawdopodobnie wstrzymana. Oficerowie, którzy nie chcieli złamać przysięgi, i inni wojskowi niezyczliwi rządowi, wyszli na tam najgorzej, albowiem wysłano ich na odległe wyspy, gdzie cierpią największy niedostatek.

Najświeższa poczta.

Drezdner Journal podaje następujące telegramy:

Berlin, 25. stycznia o godz. $\frac{1}{2}$ 12 w południe. Dotąd nie mamy żadnych dalszych wiadomości z Warszawy. Telegram z Warszawy na Eydkubnen został dziś naprawiony.

Tenże dziennik podaje także telegram z **Lwowa** z 25go stycznia. Wzburzenie umysłów w Królestwie Polskiem z przyczyny branki doszło do najwyższego stopnia. Powstanie wybuchło. Gwałty zdarzały się już często. Kolej żelazna i telegraf z Warszawy do Krakowa jest popsuta, podobnież telegraf do Żytomirza i Brześcia Litewskiego. Pod Skalatem schroniło się 800 popisowych na terytoryum austriackie, i przyjęto ich gościnnie.

Petersburg, 25. stycznia. Dzisiejszy *Journal de St. Petersburg* podaje następujące doniesienia: Według wiadomości z Warszawy, bandy 1000 ludzi liczące przeszły we czwartek Wisłę i udały się ku lasom Nasielska. Przy rekonesansach w lasach przyszło do zwawych utarczek pod Płockiem, Płouskim, Radzyniem i Siedleami.

W piątek bandy wzmocniły się na prawym brzegu Wisły; oddział wojska poszedł za nimi w pogoń.

W nocy 22. stycznia (we czwartek) powstańcy w Warszawie napadli wszędzie na wojsko oddzielnie ulokowane, zabijali pojedynczych żołnierzy, i wpadali do domów. Ale oddziały rosyjskie połączyły się i odparły powstańców. Strata wojska wynosi 30 ludzi w poległych, między nimi 1 pułkownik, 90 rannych, między nimi 1 generał. Strata powstańców jest wielka. Zarządzono powszechną koncentrację wojska, całe Królestwo ogłoszono w stanie oblężenia.

W Wilnie w nocy z czwartku na piątek liczne bandy, które naciągly z Królestwa Polskiego, napadły na oddział wojska w Surazu. Dowódca kompanii ustąpił do Zabłudowa, lękając się zamknięcia. Zresztą cała okolica jest spokojna.

Stronnictwo rewolucyjne w Warszawie przeznaczyło noc z czwartku na piątek na noc św. Bartłomieja. O północy w całej prowincyi jednocześnie nastąpił napad na oddziały wojsk stojące po miastach. Żołnierzy napadano w łózkach i duszono. Insurgenci popalili wsie, których żołnierze czynnie bronili. Powstańców odparto wszędzie z wielką stratą. W całym Królestwie ogłoszono prawo wojenne.

Turyn, 24. stycznia. Księżna geneueńska przybyła z rodziną do Neapolu. Bandy Croka, Ninki, Nanki i Carusy pobite zostały pod Motichio i schroniły się do lasów pod Castiglione.

Turyn, 25. stycznia. Wiceadmirał Dinegro mianowany został ministrem marynarki. Markiz Pepoli, minister handlu, udać się ma w poselstwie do Petersburga.

Paryż, 25. stycznia. *Patrie* donosi, iż poseł francuski Mercier odebrał polecenie proponowania gabinetowi Washingtonskiemu zjazd delegowanych obu stron walczących, dla zbadania środków do zaprzestania walki.

La France zapewnia, iż adres sonatu do Cesarza zawierać będzie wdzięczne uznanie polityki cesarskiej, zwłaszcza w sprawie

